

Izvorni znanstveni rad
UDK 821.163.42'282-1 : 821.163.42-97 Antolić (497.5)
Primljeno 2022-02-24/2022-05-25
Prihvaćeno za tisak 2022-06-01

SIMBOLIKA I METAFORIKA VODE U RELIGIOZNOM
ISKUSTVU - KANTAUTORSKI OPUS ČEDE ANTOLIĆA
NA STANDARDU I KAJKAVSKOM

Boris Beck, Zagreb

Sažetak

Čedo Antolić, uvaženi kantautor duhovnih pjesama, rođen 1951. u Zagrebu, gdje je i umro 2019., kreće se unutar katoličkog religioznog vokabulara, ali ima osebujnu metaforiku. U njoj se ističe često spominjanje vode, i to u raznolikim vidovima – kao potok, rijeka, more, kiša, kap – i to unutar svoje tipične teme obraćanja Bogu, i u tom obraćanju razmatranja pitanja od egzistencijalne važnosti.

Imaginarij Čede Antolića povezan s vodom veoma je bogat, a ovdje su analizirani neki njegovi vidovi, primjerice analogija između vode i svjetla, kao Božjeg atributa. Veoma je važno iskustvo vode kao medija očišćenja, koja to može biti bilo kao kiša što pada, bilo kao potok/rijeka u koju se ulazi, bilo kao more kojim se putuje. Voda se tako otvara u svojoj konotaciji u raznim smjerovima, pa je tako plodna metafora rijeke kao životnog puta i/ili protoka vremena, koja se može identificirati s cestom/ulicom. Niz metafora doseže na taj način alegorizaciju pa tako život (kao i rijeka ili cesta) ima početak čijoj se čistoći možemo pokušati vratiti, a ima i također i svoj kraj, kao ušće/smrt, odnosno susret s Bogom na kraju putovanja.

Bog je istovremeno i prisutan i odsutan, on je i cilj i pratilac, dodir nadnaravnog u postojanju koje se nastoji transcendirati. Budući da je vjera istinita negdje drugdje, a u sadašnjem životu još nije ostvorena, putovanje se može shvatiti i kao lutanje, a voda ima negativne konotacije nečega što troši čovjeka ili ga pak odmiče od zajedništva s Bogom. Ulica, koja je zapravo rijeka, otkriva se u dvostrukom ključu – ona je istovremeno mjesto lutanja za one koji ne poznaju Boga, kao i mjesto molitve za onoga koji ga poznaje; ona je i noć i dan – svjetla za one koji su u toj ulici kao u rijeci što ima siguran put, mračna za one koji taj put ne poznaju. Ta je ulica i mjesto u kojem pjesnik pjeva, pa se tako teme vode, života, vjere i umjetnosti povezuju.

Ključne riječi: duhovnost; poezija; metafora; voda

1. Duhovni pjesnik

Čedo Antolić rodio se 1951. u Zagrebu, gdje je i umro 2019. Tijekom pedeset godina kantautorske karijere „stvorio je impresivan opus“ od oko 120 uglazbljenih pjesama te je kao autor ili izvođač objavio devet albuma od kojih su tri nagrađena Porinom u kategoriji duhovne glazbe¹. Svojim „toplim i snažnim vokalom“ bio je vodeća osobnost na hrvatskoj duhovnoj glazbenoj sceni, a djelovao je i kao glazbeni urednik Radio Marije i Hrvatskog katoličkog radija te formirao mnoge pjevače u zborovima koje je vodio animirajući misna slavlja svake nedjelje.² Čedo Antolić je samostalno ili sa zborovima i sastavima održao veoma mnogo koncerata, a nastupio je i na mnogim festivalima duhovne glazbe; može se izdvojiti najstariji i najugledniji Uskrs fest na kojem je osvojio desetak nagrada³. Riječ je o veoma uspješnom i značajnom kantautoru čije pjesništvo nije još dobilo znanstvenu i stručnu prezentaciju te se ovim radom nastoji barem djelomično umanjiti taj nedostatak. Ovdje će se analizirati pjesme iz njegovih albuma *Pjesma svakodnevnica*⁴, *Stvaranje*⁵, *Jutro*⁶, *Nakon svega*⁷ i *Bluz po domaćem*⁸ iz perspektive metaforike i simbolike vode, te će se razmotriti njihova povezanost s religioznim iskustvom pjesnika.

2. Biblijska i kršćanska simbolika vode

Voda je veoma važna za religiozno iskustvo općenito, kao što spominju Chevalier i Gheerbrant⁹ koji simbolička značenja vode obuhvaćaju trima velikim temama, a to su voda kao „izvor života, sredstvo očišćenja i središte obnavljanja“. Posebnu pažnju posvećuju značenju vode u Bibliji naglašavajući važnost izvora i kiše za poljoprivredu i život općenito u bezvodnim predjelima Palestine, te uo-

¹ Bitno.net. 2019. Napustio nas je veliki katolički kantautor Čedo Antolić. <https://www.bitno.net/vijesti/hrvatska/napustio-nas-je-veliki-katolicki-kantautor-cedo-antolic/e> (pristupljeno 20. 5. 2022).

² Lulić, Ivana. 2019. Što je nebo danas prometno. <https://www.bitno.net/kultura/glazba/stoje-nebo-danas-prometno-ivana-lulic-o-glazbeniku-cedi-antolicu-1951-2019/> (pristupljeno 20. 5. 2022).

³ Ravno do dna. 2019. Preminuo hrvatski bluzer, duhovni pjesnik i kantautor Čedo Antolić. <https://ravnododna.com/preminuo-hrvatski-bluzer-duhovni-pjesnik-i-kantautor-cedo-antolic/> (pristupljeno 20. 5. 2022).

⁴ Muzička kaset, objavljena 1980. sa sastavom Kyrios iz Zagreba, nakladnik Kršćanska sadašnjost

⁵ CD, objavljen 1997, nakladnik Hrvatski katolički zbor MI iz Zagreba

⁶ CD u izdanju Glasa koncila, 2004, Zagreb

⁷ CD u izdanju Laudata, 2012, Zagreb.

⁸ CD u suradnji s Matijom Antolićem, sinom pjesnika, objavio Dallas Records 2016. u Zagrebu.

⁹ Chevalier, Jean i Gheerbrant, Alain (ur). (1989). *Rječnik simbola. Mitovi, sni, običaji, geste, oblici, likovi, boje, brojevi*. Nakladni zavod Matice hrvatske: Zagreb str. 755 i dalje

čavajući kako su zdenci i vrela „mjesta radosti koliko i čuda.“¹⁰ O vodi se u Bibliji govori kontinuirano, i uvijek ima značajno mjesto, kao jedan od simbola Stvoritelja.¹¹ Biblijska teologija također polazi od ideje da je voda izvor i moć života, bez koje bi i biljke, i životinje, i ljudi bili izloženi neumitnoj smrti, no poznaje i vode smrti, u obliku poplave, koje odnose život; kao veoma važna tema u Bibliji nadaje se pitanje očišćenja, što ima djelomice veze s fizičkim pranjem, ali se prostire i na područje metafizičkog, odnosno na očišćenje od grijeha kako bi se uspostavio odnos s Bogom.¹² Ključno je shvaćanje vode kao Božjeg stvorenja kojima on raspolaže po volji, dajući ih ljudima na dobro, ali je može i uskratiti, a potom se voda pojavljuje u raznim situacijama u povijesti Božjeg naroda.¹³ Ponajprije, voda je povezana sa Stvaranjem u kojem Bog na samom početku svog velikog djela odvaja gornje vode od donjih, a vode se spominju čak i u prvoj rečenici Knjige Postanka u kojoj Božji duh nad njima lebdi,¹⁴ dok se prilikom prelaska Crvenog mora uključuje u proces u kojem Izraelci, nakon prelaska pustinje i dolaska u Obećanu zemlju „sazrijevaju u naciju“¹⁵; voda je istovremeno medij u kojem se u svijetu oblikuje politička zajednica, a u svetom tekstu utemeljujuća priča Starog zavjeta.¹⁶ Voda može biti i veoma opasna, kako spominju Chevalier i Gheerbrant,¹⁷ tako da umjesto funkcije davanja života potaje sredstvo njegova oduzimanja; strah od destrukcije i potreba za spasom u kataklizmi povezuje temu Potopa i Novog zavjeta, a također se u njemu ponavlja potraga za čistoćom kao sržna za svako religiozno iskustvo¹⁸. Novi zavjet uvodi krštenje, kao uranjanje u vodu, što označuje, kako stoji u 1214. članku Katekizma, „ukop katekumena u smrt Krista, odakle on ustaje, po uskrsnuću s Njime, kao novo stvorenje.“

¹⁰ *ibid.* 756.

¹¹ U Članku 1147 *Katekizam katoličke crkve* izričito među tragove Stvoritelja smješta vodu. Hrvatska biskupska konferencija i Glas Koncila, Zagreb 1994.

¹² Da-Don, Kotel. 2004. *Židovstvo. Život, teologija i filozofija*. Profil Zagreb 247 i dalje. U knjizi je dan rabinski pogled na ljudsku svakodnevnicu, u kojoj se obredno očišćenje postiže na niz praktičnih načina, iz čega se vidi koliko je koncept čistoće utkan u svakodnevnicu vjernika.

¹³ Léon-Dufour, Xavier (ur). 1988. *Rječnik biblijske teologije*. Kršćanska sadašnjost. Zagreb, str. 1444 i dalje

¹⁴ *Katekizam* navodi u članku 218 da je od postanka svijeta voda, „skroman i divan stvor“ te „vrela života i plodnosti“.

¹⁵ Keller, Werner. 1992. *Povijest Židova od biblijskih vremena do stvaranja Izraela*. Naprijed: Zagreb, str. 14

¹⁶ *Katekizam* u čl. 1221 navodi prijelaz kroz Crveno more kao „čin zbiljskog oslobođenja Izraelaca iz egipatskog ropstva“ te navještaj „oslobođenja što se ostvaruje krstom“.

¹⁷ Rječnik simbola navodi da „voda može pustošiti i progutati (...). Voda dakle može sadržati i zlu silu. Tada kažnjava grešnike, ali ne pogada pravedne koji se velikih voda ne trebaju bojati“, str 758.

¹⁸ „Svetački život mora produbljivati svoju spiritualnu dosljednost te paziti da ga svijet ne okalja“ – James, William. 1990. *Raznolikosti religioznog iskustva*. Naprijed: Zagreb, str. 18611 U Članku 1147 *Katekizam katoličke crkve* izričito među tragove Stvoritelja smješta vodu. Hrvatska biskupska konferencija i Glas Koncila, Zagreb 1994.

3. Bog, voda i čistoća

Čedo Antolić je u svojoj temeljnoj vokaciji autor duhovnih pjesama. Njegovi tekstovi redovno spominju Boga, Mariju, molitve, vjeru i ljubav, čime se očito smještaju unutar kršćanskog imaginarija, i to napose katoličkog. Pjesnik se tipično obraća Bogu izravno te u tom obraćanju razmatra pitanja koja su mu od egzistencijalne važnosti, a čija rješenja traži unutar obzora religioznog. Primjerice, već prva pjesma *Sve što bismo mogli* s prvog albuma pokazuje kako taj obrazac funkcionira

*Bože moj, kako mogu da ti priđem reci mi
Svaki put kojim zaželim da krenem, nije moj
Težak mi tako postaje dan, ne poznajem mir, čak ni to*

*Bože moj, što bi trebalo da činim, reci mi
Čiju bol, ja bih trebao da dijelim lijepe sne
Nije to ponor, al ne vidim sjaj, mada osjećam ga
Mada znam da me Ti pratiš ma bilo gdje*

Između Boga i čovjeka otvoren je prostor koji ima određena proturječna svojstva: preko njega se ne može prijeći, ali može se razgovarati; razgovor s Bogom, međutim, donekle je jednostran jer pjesnik postavlja pitanja na koja ne dobiva odgovor; Bog je odsutan, ali je na neki način i prisutan. Ta se prisutnost ne prepoznaje osjetilima, ovdje konkretno vidom, nego razumom (*znam da me Ti pratiš*) i osjećajima. Bog kojemu se pjesnik obraća, unatoč daljini, blizak je i njegov je (*Bože moj*); odsutnost mira povezuje se s odsutnošću Boga, tako da na taj način saznajemo važan Božji atribut – mir. U nastavku pjesnik svojim riječima ispunjava šutnju Boga:

*Nisu mi jutra od rose sjajna, al osjećam kako ti odzvanja glas
Ispružih ruku i postadoh cijela, od utjehe netko tko izgubljen traži se kao i ja
Što sam bila
Znamo da postoje tvoja djela, tvoje su šume i daljine u nama
Kruhom se dijele i kišama biju
Ljudima daju i odnose kako bi pronašli mir
Znamo da postoje dobra djela, i to nam je snaga i to je naš glas
Nemojmo stati i budimo jaki
Zove nas ljubav i vjera u onoga koji je dao svoj
Život za nas*

Kruh, dobra djela, ljubav i vjera uobičajeni su topisi kršćanskog duhovnog pjesništva i autor u tom pogledu ne izlazi izvan očekivanog; no njegova vlastita

metaforika, na ovom mjestu *kiše*, predstavlja autorski doprinos i prostor za tumačenje. U kantautorskim pjesmama Čede Antolića primjećuje se često spominjanje vode, napose u kontekstu očišćenja, primjerice u pjesmi *Jutro*.¹⁹

*Kada jutro dodirne, prozor u mojoj sobi
Kada riječ Tvoja umije, dušu u mojim grudima
To mi tren jedan šalješ da me dotakne*

*Pa da hodam ovom stazom pored obale
Da mi sol spere pijesak oko očiju,
Srce čisto nasred mora da mi ostane*

Radi se o slici jutarnjeg svjetla na prozoru koje obasjava sobu, a to se uspo-ređuje s Božjom riječi koja dodiruje pjesnikovu dušu; riječ se metaforizira kao svjetlo, ali i kao voda jer umiva dušu u grudima. Voda se nalazi i s druge strane pjesnikove egzistencije jer on hoda stazom pored obale – kopno i more dva su komplementarna elementa njegovog postojanja; budući da je upravo riječ/svjetlo to što ga umiva, može se pretpostaviti da se to more sastoji upravo od te metaforič-ke vode. Još jedna je opreka čisto/nečisto, a nečistoća je baš pijesak s obale. Riječ je o dosljednoj dihotomiji života, koji se poima kao život u nečistom, to jest pijesku, ali na njegovu rubu nalazi se veliko more čistoće, koje kao riječ i svjetlo ulazi u svakidašnjicu pjesnika. Voda je također neodvojiva od stvaranja svijeta. Čedo An-tolić u pjesmi *Stvaranje*, s istoimenog albuma, evocira početak Knjige Postanka:

*Ruka nad vodom, zemlja se stvara
Nastaje svemir, svjetlo i tama
Nastaje čovjek, nastaje ljubav
Mi smo znaci stvoreni na početku svijeta*

To je biblijska slika u kojoj je voda doista prethodila Stvaranju, i u kojoj se očituje hebrejska teologija da je Bog stvorio svemir, svjetlost, tamu i čovjeka; pje-snikov je dodatak da je tada stvorena i ljubav, iako bi se prije moglo reći da se ljubav u tom trenu očitovala, i to ljubav Stvoritelja prema stvorenom. Čovjek je u tom smislu također znak Stvoriteljeve moći, kao i voda, uostalom. U toj se pjesmi, također, voda doživljava u kontekstu zore, dakle početka dana:

*Šutimo, nešto se zbiva
Nastaje novi dan
Počinje život nastaju rijeke
More se budi ptice u letu*

¹⁹ *Jutro*, 2004.

More i rijeka su oboje životodajni, iako ne za istu vrstu stvorenja, i oboje upućuju na kretanje. Rijeka je eksplicitno spomenuta uz početak života, jer i sama ima početak, nakon kojeg započinje njezin tok, kao i vrijeme; buđenje mora, kao izlazak iz sna, to jest nepostojanja, povezano je s letom ptice, nebeskog stvora.

4. Rijeka, cesta, putovanje

Rijeka i njezin tok tematizirani su u pjesmi *U tvojoj milosti*:²⁰

*K Tebi me ova rijeka plovi od zore
U prostore beskrajne, to je zvuk života
Voda i molitva*

*K Tebi me, moja vjera nosi, ko život
Raspeta između dvije planine daleke
Cestom krivudavom
I kada me u samotnu dubinu ucrtáš
Ufam se u tebe*

*K Tebi me ove riječi poput ptice
Lete u prostore, moja vjera nosi
Cestom krivudavom*

*Kada me budu kiše prale, ufam se u tebe
I kada mi budu riječi stale, u Tvojoj milosti*

*Tebi je moje srce uvijek bilo, ma gdje me vodilo
Tebi je cijeli ovaj život, pjesma i molitva.*

U prvoj strofi rijeka se jasno identificira kao tok koji pjesnika vodi do Boga; da je to baš od zore, napomenuto je zbog toga što su vode povezane sa Stvaranjem, a početak svijeta odgovora početku dana. Voda teče iz ograničenih prostora svijeta u beskrajne prostore transcendentnog. Zanimljivo je da rijeka ima zvuk, kao i pjesma – to je zvuk života. Nije rečeno što je ta rijeka, tek da su voda i molitva zajedno zaslužne što je pjesnik na putu prema nadnaravnom. Potok se javlja u kajkavskoj pjesmi *Ježuš*.²¹

*Tu gde ti bregi vsak dan,
I livade, tiho odzvanjaju, tebi se klanjaju*

²⁰ *Jutro*, 2004.

²¹ *Bluz po domaćem*, 2016.

*Mamek i japa vse brige i radosti
Nekak z veseljem, vu srcu nam daruju*

*Lakše je nekak potoke preskakati
V kletici vince z mirom pretakati
Z ticami h večer, pod tuhicu zdihati
Senjati nekaj, za ruke se držati*

*Mi draga je rekla i dala mi misliti
Da nekam bu prešla, z rosom se kititi
A bregi kak jesu domačam ne moreju
Zemlju i gaje bez brige darivati*

*Nam Jezuš je rekel da muka vu rukama
Kak sveta molitva prihaja med krošnjama
I če ne bum te videl kak hodiš po stezama
Vse bu mi prešlo kak voda med prstima*

*Mislim da brege ni lepo pozabiti,
Zorju čez meglu, jutro pozdraviti
Tihu molitvu vu ljudima videti
Z verom vu srcu kraje ophajati*

Radi se opet o kretanju prema početku – kajkavski govor evocira prostor djetinjstva, u kojem još žive otac i majka, gdje je sve ispunjeno radošću i veseljem. Potok je dio prirode i jednostavnosti života, u kojem se nalazi i Isus, no vjera u idiličnoj reminiscenciji nije odvojena od muke i molitve. Nostalgija je povezana s osjećajem prolaznosti, a ona je opet odražena u slici vode koja curi među prstima. Osim rijeke, pjesnika vodi i vjera, a krivudavost rijeke sada je zamijenjena krivudavošću ceste – i rijeka i cesta očito su metafore ljudskog života te su međusobno zamjenjive. No sada se javljaju dva nova momenta – s jedne strane voda ima dubinu, u kojoj se pjesnik nalazi po Božjem providenju, a s druge mjesto rijeke koja pjesnika nosi sada zauzimaju njegove riječi, molitvene ili pjesničke. I rijeka i cesta imaju svoj kraj, a i riječi će jednom stati – to je Bog kojem pjesnik teži svojim životom, pjesmom i molitvom – svojom rijekom. Ako se ima u vidu povezanost rijeke i ceste, to daje mogućnost da se i pjesma *Sam na ulici*²² promatra u sklopu iste metaforike:

*Noć je ova ko san, puna boja,
Odsjaj u vodi, na cesti i tragovi*

²² *Jutro*, 2004.

*Noć je ova nečija samoća,
Dok kiša rominja, a vlakovi prolaze.
Netko je sigurno sam, izgubljen
A svjetla se i dalje pale, gase, u ritmu koraka.
Netko Te sigurno treba, moj Gospode,
Ali ne zna kako da Te dozove.*

*Noć je ova ko dan, sve je isto,
Kada sam si u srcu sam si na ulici,
Dok šmrkovi peru misli i haustore,
A čovjek ponekad zavidi vjetru i pticama.*

*I ja, koji Ti cijeli život svoj živim,
I meni je teško ponekad,
I ja sam ponekad osamljen.
Pa i ja, koji Ti cijeli život svoj pjevam,
Znam kako mirišu ulice*

*Molim Te za one što žive u mraku
I ne vide izlaz od tolikih izlaza –
Daj da Tvoje svjetlo svijetli u zraku
Onima što nemaju vjere i ufanja, moj Isuse*

Odsjaj je motiv koji se sporadično javlja u pjesmama Čede Antolića, ali je veoma važan jer je riječ o povezanosti onoga što je gore s onim što je dolje – *kako na nebu, tako i na zemlji*, redak je iz molitve *Oče naš*; ovdje je važno uočiti da se voda nalazi na cesti, i odraz nastaje u njoj, a nastala je zbog kiše koja rominja – voda je dakle višestruko prisutna.

No to nije rijeka koja sigurno vodi Gospodinu, nego prostor izgubljenosti i samoće; ljudi trebaju Boga, ali ne znaju kako do njega. Noć²³ je simbolično vrijeme bez Boga, Boga koji je svjetlost; *noć koja svijetli kao dan* biblijska je evokacija. Voda se ponovno javlja kao dio tipičnog noćnog prizora – polijevanja ulica šmrkovima, što ponovno ukazuje na očišćujuću moć vode. Ulica se pokazuje u dvostrukom ključu – ona je istovremeno mjesto lutanja za one koji ne poznaju Boga, kao i mjesto molitve za onoga koji ga poznaje; ona je i noć i dan – svjetla za one koji su u toj ulici kao u rijeci što ima siguran put, mračna za one koji taj put ne

²³ „Reknem li: 'Nek' me barem tmine zakriju i nek' me noć umjesto svjetla okruži!' – ni tmina tebi neće biti tamna: noć sjaji kao dan i tama kao svjetlost“ (Psalam 139, 11-12), Biblija, Kršćanska sadašnjost: Zagreb, 1992.

poznaju. Ta je ulica i mjesto u kojem pjesnik pjeva, pa se tako ponovno teme vode, života, vjere i umjetnosti povezuju.

5. Zaključak

Čedo Antolić, uvaženi kantautor duhovnih pjesama, rođen 1951. u Zagrebu, gdje je i umro 2019., kreće se unutar katoličkog religioznog vokabulara, ali ima osebujnu metaforiku. U njoj se ističe često spominjanje vode, i to u raznolikim vidovima – kao potok, rijeka, more, kiša, kap – i to unutar svoje tipične teme obraćanja Bogu, i u tom obraćanju razmatranja pitanja od egzistencijalne važnosti.

Imaginarij Čede Antolića povezan s vodom veoma je bogat, a ovdje su analizirani neki njegovi vidovi, primjerice analogija između vode i svjetla, kao Božjeg atributa. Veoma je važno iskustvo vode kao medija očišćenja, koja to može biti bilo kao kiša što pada, bilo kao potok/rijeka u koju se ulazi, bilo kao more kojim se putuje. Voda se tako otvara u svojoj konotaciji u raznim smjerovima, pa je tako plodna metafora rijeke kao životnog puta i/ili protoka vremena, koja se može identificirati s cestom/ulicom. Niz metafora doseže na taj način alegorizaciju pa tako život (kao i rijeka ili cesta) ima početak čijoj se čistoći možemo pokušati vratiti, a ima i također i svoj kraj, kao ušće/smrt, odnosno susret s Bogom na kraju putovanja.

Bog je istovremeno i prisutan i odsutan, on je i cilj i pratilac, dodir nadnaravnog u postojanju koje se nastoji transcendirati. Budući da je vjera istinita negdje drugdje, a u sadašnjem životu još nije ostvarena, putovanje se može shvatiti i kao lutanje, a voda ima negativne konotacije nečega što troši čovjeka ili ga pak odmiče od zajedništva s Bogom. Ulica, koja je zapravo rijeka, otkriva se u dvostrukom ključu – ona je istovremeno mjesto lutanja za one koji ne poznaju Boga, kao i mjesto molitve za onoga koji ga poznaje; ona je i noć i dan – svjetla za one koji su u toj ulici kao u rijeci što ima siguran put, mračna za one koji taj put ne poznaju. Ta je ulica i mjesto u kojem pjesnik pjeva, pa se tako teme vode, života, vjere i umjetnosti povezuju.

*SYMBOLISM AND METAPHORS OF WATER IN RELIGIOUS
EXPERIENCE - ČEDO ANTOLIĆ'S SONGWRITING OPUS
ON THE STANDARD AND KAJKAVIAN*

By Boris Beck, Zagreb

Summary

Čedo Antolić, a respected singer-songwriter, born in 1951 in Zagreb, where he died in 2019, moves within the Catholic religious vocabulary, but has a distinctive metaphoric system. He emphasizes the frequent mention of water in various forms - such as a stream, river, sea, rain, drop - and within its typical theme of addressing God, and in that discusses issues of existential importance.

The imagery of Čedo Antolić related to water is very rich, and some of its aspects are analyzed here, for example the analogy between water and light, as an attribute of God. The experience of water as a medium of purification is very important, which can be presented either as rain that falls, or as a stream or river that is entered, or as the sea through which one travels. Fruitful metaphor of the river develops as a way of life or the flow of time, which can be identified with a road or street. A number of metaphors thus reach allegory, so that life - like a river or a road - has a beginning, which purity we can try to return to, and it also has its end, as estuary or death, when the poet is meeting God at the end of his journey.

God is both present and absent, he is both the goal and the companion; God is the touch of the supernatural in the existence, but existence also seeks to transcend life. Since faith is true elsewhere, and not yet realized in the present life, travel can also be understood as wandering, and water has negative connotations of something that consumes man or moves him away from communion with God. The street, which is actually a river, is at the same time a place of wandering for those who do not know God, as well as a place of prayer for one who knows him; it is both night and day - bright for those who are in that street, dark for those who do not know that path. The street - the river - is also the place where the poet sings, so the themes of water, life, religion and art are intertwined.

Keywords: spirituality; poetry; metaphor; water